

Otto-Böhltingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

श्रकाट (3. श्र + काट) m. *Betelnussbaum, Areca Fafe* oder *Catechu*

अदित्यो इष्यकूपार उच्यते इकूपारा भवति द्वापारः NR. 4,
18. *) — Zus. aus श्रू und पार *Gränze, Ufer*; श्रू ist in der Bedeutung von *kein* oder *nirgend* (3. श्र + कु = को interrog. oder कु = क्षा) aufzufassen. — Vgl. श्रकूवार, श्राकूवार, कूपार, कूवार, श्रवापार, द्वापार. श्रकूर्च (3. श्र + कूर्च) 1) adj. *ohne Falsch* ÇKDR. — 2) m. *Buddha*, TRAIK. 1, 1, 10.

श्रकूवार m. *Meer* H. 1073, Sch. — Schwächung von श्रूपार.

1. श्रकृत (3. श्र + कृत adj.) 1) adj. f. श्रा a) *ungethan*: बहूनि मे श्रकृता कवानि RV. 4, 18, 2. कृष्ण कृतो श्रकृतं पते श्रस्ति 6, 18, 15. कहू च्यै स्याकृतमिन्दत्यास्ति पौंसप्यम् 8, 53, 9. कृतादकृतुदेनसः 10, 63, 8. कर्माकृतम् Brh. ÅR. UP. 1, 4, 15. कृतं चायकृतं भवेत् und das Gethane werde ungethan (werde als nicht geschehen betrachtet) M. 8, 117. सर्वान्वलकृतानर्थान् कृतान्मनुरब्रवीत् 8, 168. — b) *nicht bearbeitet, nicht zubereitet*: ज्ञेन्म् M. 10, 114. कृतान्मनुरब्रवीत् (निर्मातव्यम्) 10, 94, 12, 65. — c) *unfertig, unvollkommen*: श्रकृते पौर्णै (= धनशूल्ये गृह्णै) RV. 1, 104, 7. — d) *nicht geschaffen, von Ewigkeit her bestehend*: श्रकृतं (= नित्यं Sch.) कृतात्मा ब्रह्मलोकं श्रीभंश्वभास्मि KHAND. UP. 8, 13. — e) *nicht aufgesfordert*: श्रकृता वा कृता वापि यं विन्देत्सदासूतम् M. 9, 136. — 2) n. *ein bisher ungethanes Werk, ein unerhörtes Werk*: श्रकृतं वै प्रजापतिः करोतीति (indem er sich mit seiner Tochter vermischt) AIT. Br. 3, 33.

2. श्रकृत (3. श्र + कृत subst.) adj. f. श्रा VÄRTT. 4 zu P. 4, 1, 52.

श्रकृतकारम् (1. श्रकृत 2. + कार) adv. *auf eine Weise, wie es früher nicht gethan worden ist* P. 3, 4, 36.

श्रकृतब्राह्मण (1. श्रकृत + ब्राह्मण) m. Name eines Purāna-Lehrers VP.

श्रकृतरूच् (श्रकृत [3. श्र + कृत part. praet. pass. von कर्त्] + रूच्) adj. von *ungeschwächtem Glanze* RV. 10, 84, 4 (Manju).

श्रकृत्य (3. श्र + कृत्य) adj. *was man nicht thun sollte*: श्रकृत्यकारी einer der da thut, was er nicht thun sollte, ein Uebelthäter DRAUP. 6, 23.

श्रकृत्स्त (3. श्र + कृत्स्त) adj. f. श्रा *unvollständig* Brh. ÅR. UP. 1, 4, 7, 17. निदृथ्यकृत्स्तेति च वार्णशिक्षाम् RV. PRÄTIC. 14, 30.

श्रकृशाश्च (श्रकृश [3. श्र + कृश] + श्रश्च) m. Name eines Königs von Ajodhja, HARIV. 708. LIA. I, Anh. V, N. 7.

श्रकृषीवल (3. श्र + कृषीवल) adj. f. श्रा *den Acker nicht bebauend, dem Ackerbau abgeneigt*: श्राङ्गनगन्ध्यं सुरुमिं ब्रह्मामाकृषीवलाम्। प्राक्तं मृगाणां मातरं मरयान्मिश्रसिष्यम्॥ RV. 10, 146, 6.

श्रकृष्टपद्ये (3. श्र + कृष्टपद्य) adj. *auf unbestalltem Boden reisend, wildwachsend*: श्रेष्ठधारा: VS. 18, 14. श्रशं धूर्ण्यं वा AV. 5, 29, 7.

श्रकृष्टकर्मन् (3. श्र + कृष्टकर्मन्) adj. *auf dem keine schwarze That ruht, unschuldig* AK. 3, 1, 46.

श्रकैतुं (3. श्र + कैतु) adj. *formlos, ununterschieden*: कैतुं कृपव्वकैतुं RV. 1, 6, 3.

श्रक्षेश (3. श्र + केश) adj. f. श्रा *haarlos* P. 4, 1, 57, Sch.

Institute of Indology & Tamil Studies, Cologne University, Germany. © 2007 *Wurzirung* H. 1511. = व्यतिक्रमः

*) Die Bedeutung *Stein* bei Wilson beruht auf einer, wie es scheint, falschen Auffassung von MED. r. 246: उपलदौ gehört wohl zum vorhergehenden Artikel, da es im Eingange Cl. 11. heisst: नानार्थः प्रथमातो ऽत्र सर्वत्रादौ प्रदर्शितः। Aber auch beim vorangehenden श्रवमर steht MED. mit der Bedeutung उपलदौ allein da.

श्रकैशल (3. श्र + कैशल) n. *Ungeschicklichkeit u. s. w.* P. 7, 3, 30, wo es wie श्रकैशल von श्रकृशल abgeleitet wird.

श्रक्रा f. *Mutter* ÇABDAR. im ÇKDR. Voc.: श्रक्रा P. 7, 3, 107, Sch. Vop. 3, 76.

श्रक्रां part. praet. pass. von श्रक्रू und श्रक्ष्मी.

श्रक्रां (das substantivirte f. von श्रक्रा) *Nacht*: कुलेभिरुक्तोषा रुष्णिर्विर्पुर्भावं चरते श्रन्यान्या RV. 1, 62, 8. — Vgl. श्रक्रु.

श्रक्रु (von श्रक्रू) m. 1) *Salbe*: सम्पुक्षिरुपते विश्वामी: RV. 3, 17, 1. सं

वीमञ्जलुकुभिर्मितीनाम् 6, 69, 3. गोभिरुज्ञानो श्रक्रुभिः 9, 50, 5. — 2) *lichte Farbe, Licht, Strahl*: विश्वा गोमा श्रस्य (Agni's) चरति ज्ञत्वा द्विष्टुप्त्यं प

द्वत चुष्पदुक्रुभिः 1, 94, 5. कृर्त्येन द्रापुषे पद्धतिं त्वना तत्रो महा उद्यापन्त्येवा (Savitar) श्रक्रुभिः 4, 53, 1. प्र ब्राह्म श्रस्त्राक्षसविता सर्वामनिनिवेशप्रसुवन्तुभिरुगत् 4, 53, 3. (उष्मी) व्यज्ञते दिवो श्रेष्ठकून् 7, 79, 2.

श्रक्रोभिरुद्रुक्रुभिर्विर्यक्ते यमो द्रापुष्यवसानमस्मै 10, 14, 9. Von den Gewässern: श्रक्रुरुर्लृप्तयुक्तुराप्यम् 2, 30, 1. — 3) *dunkle Farbe, Dunkel, Nacht* (sehr häufig) NAIGH. 1, 7 (रात्रानाम). दिवृत्तत उष्मो यमंव्रक्तोर्विस्वत्या महिले चित्रमनोकम् RV. 3, 30, 13. श्रक्रांवृष्टै 5, 30, 13, 6, 24, 9. श्रयं व्यापद्युमुतो व्यकून् 6, 39, 3. रुद्रं दिवा वर्धयो रुद्रमत्तौ 6, 49, 10. सूर्ये उत्तिरुद्धुमास्यकून् 10, 12, 7. वातमृपसम्पुर्माश्चिन्ना 10, 64, 3. या (उषा): भानुना रुद्धता राम्यास्वस्त्रियि तिरस्तमसाश्चिद्यकून् 6, 65, 1. परि तमास्यकून् 10, 1, 2. Der Gen. श्रक्राम् und der Instr. pl. श्रक्रुभिस bei *Nacht*: इदा चिद्दक्षु इदा चिद्दक्षो: 4, 10, 5. वस्त्रोऽक्तो: VS. 28, 12. त्रिश्चिद्दक्षो: RV. 7, 11, 3 (Sch. am Tage). स्तुता वन्धो श्रक्रुभिः 1, 46, 14, 36, 16, 50, 2. युभिरुक्तुभिः 1, 112, 25, 3, 31, 16. — Vgl. श्रक्रां.

श्रक्रा (von श्रक्रू) adj. *gebogen*: जान्वाक्रां mit gebogenem Knie ÇAT. Br. 3, 2, 1, 5. — Vgl. श्रक्रां.

श्रक्रं adj. *nicht helfend* (?): विद्वामाविद्वुरः पृच्छेद्विद्वानित्यापरो श्रेताः। नूचितु मर्ते श्रक्रां || RV. 1, 120, 2 (nur hier). — Vielleicht von श्र nicht und क्र handelnd von कर.

श्रक्रं adj. *rasch, stürmisch* (?), nur 3 Mal: इन्द्यानो श्रक्रो विद्येषु दीप्ते वृत्ते RV. 1, 143, 7. श्रभिपिते मनवे श्रस्यो भूर्मन्त्येवा उषिर्भिर्नार्कः 1, 189, 7. श्रक्रो न वृधिः संस्मये मृहीनो दिवृत्येषः सूर्यवे भास्त्रीकः 3, 1, 12. (an allen 3 Stellen von Agni) उद्गु स्वरूपविज्ञाना नाकः पश्चो श्रानक्ति सुधितः सुमेकः 4, 6, 3. दिवः पृत्रास एता न वैतरे श्रादित्यास्त्वे श्रक्रा न वाव्युः 10, 77, 2. — Vielleicht von श्रक्रू.

श्रक्रां (3. श्र + क्रतु) adj. 1) *willenlos* ÇVETIÇV. UP. 3, 20. (श्रात्मा). — 2) *einsichtslos, thöricht*: न्यक्रतूप्रयिनो मृद्वाचः पाणीरश्चां श्रव्यां श्रयान्तः। प्रतान्दृस्यां ग्रिविवाय पवश्यकारापरां श्रपंज्यन् || RV. 7, 6, 3. — 3) *unmächtig, kraftlos*: श्रैयनमक्रतुं कृता ममैव कृणुतं वर्षे AV. 3, 25, 6. RV. 10, 83, 5.

श्रक्रांप्रवैष्टो वृद्धं यो ऽभिवाङ्गते मूढयो: MIDHAYAK. im ÇKDA.

श्रक्रिवहस्त (3. श्र + क्रिवहस्त) adj. *nicht mit blutigen Händen versehen*. Ist RV. 5, 62, 6. Beiwort von Mitra und Varuna.

श्रक्रिव्याद् (3. श्र + क्रिव्याद्) adj. *nicht Fleisch essend*. Beiwort des Agni, insosfern ihm unblutige Opfer dargebracht werden, im Gegen-